

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
Abstract	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลัง	1
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
4. สมมุติฐานในการวิจัย	5
5. ความสำคัญของการวิจัย	6
6. ขอบเขตของการวิจัย	6
7. นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
1. ความสำคัญของการบริหาร โรงเรียน	10
2. พฤติกรรมการบริหาร	12
3. พฤติกรรมของผู้บริหาร	13
4. ผู้บริหารในฐานะผู้นำพฤติกรรมการบริหาร	14

หัวเรื่อง	หน้า
5. คุณธรรมและจริยธรรม	15
5.1 ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม	15
5.2 ประเภทของคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญ	19
5.3 คุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรมที่ควรปลูกฝังในสังคมไทย	21
6. หลักคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหาร	22
7. คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ตามหลักพุทธธรรม	33
7.1 คุณธรรมจริยธรรม ในการครองตน	34
7.2 คุณธรรมจริยธรรม ในการครองคน	41
7.3 คุณธรรมจริยธรรม ในการครองงาน	47
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
8.1 งานวิจัยในประเทศ	50
8.2 งานวิจัยต่างประเทศ	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	62
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	63
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	64
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	65
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	66
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	143
1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	143
2. สมมติฐานการวิจัย.....	144
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	144
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	145
5. สรุปผลการวิจัย.....	146
6. อภิปรายผล.....	149
7. ข้อเสนอแนะ.....	154
 บรรณานุกรม	 156
 ภาคผนวก	 163
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	164
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	174
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	180
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	 182

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

- 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน 63
- 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารด้าน
คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน 71
- 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายข้อ 72
- 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายข้อ ... 76
- 5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายข้อ ... 78
- 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายข้อ ... 80

- 7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ การปฏิบัติงาน
โดยรวมและเป็นรายด้าน 83
- 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน
จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการน้อยกว่า 10 ปี
(ประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี) โดยรวมและเป็นรายข้อ 85
- 9 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน
จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการตั้งแต่ 10-20 ปี
(ประสบการณ์ตั้งแต่ 2-3 ปี) โดยรวมและเป็นรายข้อ 87
- 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน
จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป
(ประสบการณ์ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป) โดยรวมและเป็นรายข้อ 89

- 11 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
 ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคน
 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการน้อยกว่า 10 ปี
 (ประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี) โดยรวมและเป็นรายข้อ 92
- 12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
 ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคน
 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการตั้งแต่ 10-20 ปี
 (ประสบการณ์ตั้งแต่ 2-3 ปี) โดยรวมและเป็นรายข้อ 95
- 13 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
 ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคน
 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป
 (ประสบการณ์ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป) โดยรวมและเป็นรายข้อ 98
- 14 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
 ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน
 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการน้อยกว่า 10 ปี
 (ประสบการณ์น้อยกว่า 2 ปี) โดยรวมและเป็นรายข้อ 101

- 15 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน
จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการตั้งแต่ 10-20 ปี
(ประสบการณ์ตั้งแต่ 2-3 ปี) โดยรวมและเป็นรายชื่อ 103
- 16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน
จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานอายุราชการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป
(ประสบการณ์ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป) โดยรวมและเป็นรายชื่อ 106
- 17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและ
เป็นรายด้าน 109
- 18 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและเป็นรายชื่อ 111
- 19 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมและเป็นรายชื่อ 113

- 20 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและเป็นรายข้อ 115
- 21 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคน
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและเป็นรายข้อ 117
- 22 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคน
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมและเป็นรายข้อ 120
- 23 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคน
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและเป็นรายข้อ 123
- 24 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและเป็นรายข้อ 126

- 25 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน
ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมและเป็นรายชื่อ 128
- 26 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน
จำแนกตามโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและเป็นรายชื่อ 131
- 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน
ที่แตกต่างกัน 133
- 28 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน 135
- 29 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่มีขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน 136
- 30 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน 137

31	ค่าความถี่ความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงพฤติกรรมกรรมการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย	138
32	ค่าความถี่ความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงพฤติกรรมกรรมการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย	140
33	ค่าความถี่ความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงพฤติกรรมกรรมการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย	141
34	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านคุณธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1	181